

گفت وگو با سعید ولی زاده، بازیگر، نویسنده، کارگردان و تهیه کننده مشهدی

فیلم سازی در مشهد جاده یک طرفه است

الهام ظریفیان، سعید ولی زاده کار هنری جدی را از دوره دانشجویی با بازی در سریال «قدرت» در سال ۱۳۸۲ (پخش از شبکه ۲) شروع کرد. پیش از آن و در دوره دانش آموزی از طریق بازیگری با تئاتر آشنا شده بود، اما در ادامه، دیگر عرصه های فیلم و سینما مانند منشیگری، دستیاری و مدیریت صحنه، مدیریت تولید، تهیه کنندگی، بازی گردانی، ساخت مستند، دستیاری کارگردان، گویندگی، مجریگری، نویسندگی و کارگردانی را نیز تجربه کرد. او در مدت بیش از بیست سال حضور در عرصه تئاتر، تلویزیون و سینما در آثار زیادی مانند تله فیلم های «مسیر روشن»، «کبوتر با کبوتر»، «کاوشگران» و «مسافر شب» و فیلم های سینمایی مانند «آسمان هشتم» و «به کبودی یاس» بازی کرده است. او همچنین کارگردانی بیش از ۲۰ فیلم کوتاه، ۱۰ مجموعه مستند و ۷ فیلم تئاتر و نویسندگی ۵ فیلم نامه سینمایی، سریال، تله فیلم و فیلم کوتاه را در کارنامه دارد. در افتخارات او بیش از پانزده رتبه برتر در جشنواره های داخلی و چهارده رتبه منتخب در جشنواره های بین المللی دیده می شود، از جمله منتخب در «فرست تایم فیلم میکر» انگلستان، منتخب نیمه نهایی در «آیند بیندنت فیلم» فستیوال یونان و تنها فیلم ایرانی منتخب در افتتاحیه فستیوال «تورتو مولتی کالچرال» کانادا در سال ۱۴۰۱. او به تازگی مرحله پیش تولید فیلم کوتاهی به نام «دِلُول» را به عنوان نویسنده و کارگردان و به سفارش مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی از بهره گیری از مضامین رضوی و دفاع مقدس به پایان برده است. «دِلُول» عنوان نوعی لالایی بومی شهرهای عرب زبان جنوب ایران است که در مراسم تولد و عزا خوانده می شود. به همین مناسبت گفت وگویی با این هنرمند مشهدی ترتیب دادیم که در ادامه می خوانید.

گفت و گوی روز

● شما در ابتدای کار جدی بازیگری به تهران رفتید، اما بعد از چند سال در مشهد کارتان را با فیلم سازی و بازیگری در کنارش ادامه دادید. چه شد که برگشتید؟

فعالیت بازیگری روندی پیچیده دارد، با اینکه از دور ممکن است خیلی ساده به نظر برسد. آثارم خیلی جایزه گیر بودند. سال ۱۳۸۲ بعد از چند جشنواره دانشجویی پیشنهاد بازی در سریال «قدرت» به من داده شد و برای آن با من قرارداد ماهانه ۲۵ هزار تومان بستند. این اولین حقوق بازیگری ام محسوب می شد

و من به تهران رفتم. بااین حال، بعدش کار به سختی به ندرت پیش می آمد. طوری نبود که امورات زندگی ام بگذرد. برای همین جذب پشت صحنه شدم، اما بعد از مدتی از پشت صحنه بودن خسته شدم. با خودم گفتم من نیامده ام دستیار صحنه باشم. از یک طرف دیدم دیگر دلم نمی خواهد منتظر بمانم کسی به من زنگ بزند که باشو بیا بازی کن. با همین ذهنیت شروع کردم به فیلم سازی با محتواهای ساده و ارزان تر. نتیجه دست به هزیننه هایی که کرده بودم، بد نبود. اولین فیلم کوتاه ام را با ۴۰۰ هزار تومان ساختم که به چند جشنواره خوب راه یافت و ۷ میلیون تومان جایزه به من برگرداند. کم کم متوجه شدم این بخش برایم جذاب تر است. الان اگر هم بازی کنم، وقتی است که کسی یادوستی از من بخواد یا احساس کنم از نظر مالی برایم خوب است، وگرنه دیگر برایم جذاب نیست.

● خیلی از هنرمندان مشهدی می گویند وضع فیلم سازی در مشهد خوب نیست، رفتی و پولی پشرفت باید حتما به تهران بروند. به نظر شما که تجربه نسبت به تهران و کارکردن و بعد برگشتن به مشهد را دارید، این دیدگاه چقدر درست است؟

کاملا درست است، چون ما در مشهد بازاری برای فیلم سازی نداریم. در تئاتر وضعمان بهتر است. به هر حال بازاری برای آن ایجاد شده است و عرضه و تقاضایی وجود دارد؛ اما برای فیلم سازی چنین وضعی در مشهد نیست. اقتصاد ما فقط با ساختن فیلم داستانی نمی چرخد. کارهای دیگری مثل مستند، برنامه تلویزیونی و تیزر تبلیغاتی هم می سازیم تا خودمان را در این کار حفظ کنیم. در تهران واقعا چرخه اقتصادی وجود دارد و این شهر تقریبا بیشتر اسباب و لوازم ساخت فیلم را دارد.

● یعنی اگر کسی می خواهد فیلم سازی کند، حتما باید به تهران برود؟

فیلم ساختن در مشهد خیلی کم و به ندرت پیش می آید. در مشهد کمتر مدیر دل سوزی داریم که سرش درد کند برای اینکه بخواد فیلم کار کند و سینما برایش اهمیت داشته باشد. لفظ سینما در مشهد منحصر است به چند اکران جشنواره فجر یا دعوت از چند بازیگر که فیلم هایشان درحال اکران است. سینما در مشهد در حد آموزشگاه های بازیگری مانده است. اینکه چرخه اقتصادی آن راه بیفتد و فیلمی ساخته شود، خیلی بعید است.

● شما دارید در همین وضعیت در مشهد فیلم می سازی. بله، ولی خیلی به سختی و با جنگ و دندان.

● بااین حال توصیه شما به همکاران جوان خودتان که اول راه هستند، چیست؟

می گویم بروید تهران بمانید و پای خبر و شرش بایستید. پای بیکاری و گرسنگی و دربه دری اش بایستید. چون اگر قرار باشد در این کار نتیجه بگیرید، باید در تهران به دنبالش باشید.

● اگر بخواهند مانند شما ماندن در مشهد را انتخاب کنند، چطور؟

حکایت دیالوگی از فیلم «کندو» ست. یک جایی شخصیت اصلی فیلم می گفت «من هر چه کتک می خورم، پروتر می شوم». قضیه به هم همین است. من یک جایی که «نه» می شنوم، اتفاقا شاخک هایم تیز می شود که آن «نه» را «بله» کنم. یک جور چالش درونی باخودم دارم، وگرنه حتی بعد از این همه سال کارکردن هنوز هیچ تضمین شغلی وجود ندارد که بتوانم

روی تخصص خودم بمانم. توه فیلم سازی در شهرستان این است که به جایی می رسی که می گویی «خب الان دیگر بسر است واز لحاظ بار علمی، محتوایی و هنری چیزی به من اضافه نمی شود». من دست کم بیست کیلو لوح های تقدیر در بازیگری و فیلم سازی ورشته های مرتبط دارم. این بیست کیلو را به چه دلیل می گویم؟ یک بار همه این لوح ها را برده بودم که ترجمه کنم. دم در یک نفر نشسته بود و ترازویی جلوش بود که آدم ها را وزن می کرد و بایش پول می گرفت. من لوح های توی دستم را که گذاشتم زمین تا بتوانم زنگ در را بزنم. آن فرد گفت: بیا پولش را بده! نگاه کردم دیدم لوح ها را گذاشته روی ترازو و وزنش هم

اجتماعی عکس خانم بازیگری به نام ابتسام بغلانی را دیدم. وقتی داشتم فیلم نامه را می نوشتم، تصویری که از شخصیت اصلی در ذهنم داشتم، شبیه آن خانم بود. با خودم گفتم اگر خواستم این فیلم را بسازم، شماره همین خانم را پیدا کنم و از او بخواهم در آن بازی کند. من در این سال ها فیلم در حوزه رضوی زیاد ساخته بودم. بعد از ارتباط دوباره ای که با آفرینش ها گرفتم، حکیمی به من گفت: فیلم نامه داری؟ گفتم، یکی دارم، ولی امام رضایش آن شکل کلاسیک و مرسوم نیست که برخی آدم های گرفتار می آیند از ایشان کمک می طلبند. من این شکل از فیلم سازی رضوی را خیلی دوست ندارم. سال ها تلاش کردم کمی این نگاه تغییر کند. گفتم شخصیت هایی دارم که یکی از آن ها سال هاست به مشهد آمده و همسایه امام رضا^ع شده است. درخواستی از او ندارد و همین که همسایه امام رضا^ع شده، برایش بس است. حکیمی این ایده را پسندید. چند جلسه ای گپ زدیم و چون خودش هم با فیلم سازی بیگانه نیست و مستند ساز است، نکاتی را گفت و من طبق آن ها فیلم نامه را بازنویسی کردم. در نهایت که بازنویسی تمام شد، به من گفت: باز هم اگر فکری می کنی آن اولی بهتر است، همان را بساز. درحالی که من اصلا با اصالحات مخالف نبودم. این حرف خیلی برایم دل چسب بود. ما جرای انتخاب بازیگر هم جالب بود. من وقتی در سریال «بیست گوید» بازی می کردم، یک روز خیلی اتفاقی همان خانم بازیگری را دیدم که می خواستم شماره اش را پیدا کنم. با او صحبت کردم و گفتم من فیلم نامه ای بااین مشخصات دارم. دست بر قضا هر چیزی که در شخصیت فیلم نامه بود، این خانم داشت. شخصیت فیلم نامه ما خرمشهری است، خانم بغلانی هم اصالت خرمشهری دارد. شخصیت ما اثر اثر انفجار گوش سنگین می شود و سمک می گذارد، او هم همین طوری بود و آسیب اساسی از جنگ داشت. قصه را که تعریف کردم، گفت: از روی چی نوشتی؟ نگاه کردم دیدم اشک هایش دارد می ریزد. گفت: این خیلی منم! همان جا با خودم گفتم حتما او باید این نقش را بازی کند. وقتی هم که داشتم

با مرکز آفرینش ها قرارداد می بستم، گفتم: اگر این خانم وقتش اقتضا کرد و توانستم سر این کار بیاوریمش، من این قرارداد را می بندم و فیلم را می سازیم، وگرنه اجازه به دید کار نکنیم. چون آن موقع خانم بغلانی در سریالی با آقای میرباقری کار می کرد، یعنی همه چیز دست به دست هم داد که ما جرا آن طور که می خواستیم، پیش برود.

● بازسازی لوکیشن خرمشهر در مشهد سخت نبود؟ به صرفه تر نبود که به جای بازسازی، می رفتید جنوب؟

لوکیشن خرمشهر را در روستای سنگ بست مشهد بازسازی کردیم. فیلم مثل یک بچه نوزاد است که هر لحظه ممکن است نیازهای جدیدی برایش پیش بیاید. بعد این همه سال کارکردن، اگر یک وسیله ای خراب شود، وقتی در شهر خودمان باشد، می دانیم کجا برویم درستش کنیم. اسکان، حمل ونقل و همه این ها هزینه دارد و بودجه این فیلم آن قدر نبود

چندما پشت صحنه آثار سینمایی سعید ولی زاده

که بخواهیم برویم خرمشهر. همان لوکیشن را هم سعی کردیم کمی نزدیک تر به لوکیشن های واقعی دریاوریم. نخل از طبس خریدیم و با پرچین، حیاط خانه را به سبک خانه های خرمشهر ساختیم. قرار شد بخشی را هم در پساتولید درست کنیم، اما باز هم هزینه ها آن قدر زیاد شد که مجبور شدیم تعداد روزهای فیلم برداری را کم کنیم تا هزینه اضافی جبران شود. دوست نداشتم تعداد پلان ها را کم کنم، برای همین بیشتر کار کردیم و همه مایه گذاشتند.

● به نظرتان به فیلم سازی رضوی می توان به عنوان یک ظرفیت بالقوه و برند فیلم سازی مشهد نگاه کرد؟ البته، همین طور است. وقتی تاریخ می خوانید، می بینید هم جواری با امام رضا^ع که فلسفه ایجاد و توسعه شهر بر همین مبنا بوده. فرهنگی را در مشهد ایجاد کرده و حالا نیاز است که این فرهنگ گفته شود. البته در این باره گفتن، نیازمند به روزرسانی هم هست. باید قبول کنیم رسانه ها و شبکه های اجتماعی سلیقه مخاطب امروز را تغییر داده اند؛ درحالی که در این بخش ما خیلی خودمان را به روزرسانی نکرده ایم. یعنی همچنان محتواها در همان شکل سنتی تولید می شوند.

● پس فکر می کنید از این ظرفیت به اندازه ای که باید، استفاده شده است؟

نه واقعا! نه تنها آستان قدس و حرم، بلکه خود مشهد هم ظرفیت خوبی برای فیلم سازی دارد. ما در بخش عوامل فنی اصلا چیزی از تهران کم نداریم. این را در فیلم هایمان ثابت کرده ایم. فیلم هایی در مشهد با بودجه کمتر با عوامل مشهدی تولید کرده ایم که در برابر فیلم های تهرانی در جشنواره ها جایزه گرفته اند و اتفاقا از آن ها بهتر شده اند. ما سعی کرده ایم از همین امکان کم استفاده کنیم. اگر حمایت بیشتری داشته باشیم، استاندارد فیلم سازی در مشهد بهتر می شود.

● چه شرایطی باید باشد برای اینکه به قول خودتان، فیلم سازی مشهد جاده یک طرفه نباشد؟ آیا به ظرفیت فیلم سازی رضوی می توانیم به عنوان راه حلی نگاه کنیم که فیلم سازی مشهد را تکه دارد و آن راه جلو ببرد؟

منحصر ارباره فیلم سازی رضوی اگر صحبت می کنیم، شرایطش این است که هنرمندان اصلا بداند چه شکلی باید فیلم رضوی بسازند و مدیران تصمیم گیر را چطور می توانند پیدا کنند. من خیلی از دوستان را دیده ام که فیلم نامه دارند، ولی نمی دانند چطور باید یک مدیر را پیدا کنند. مدیران باید در دسترس تر قرار بگیرند و کمی هم گاردشان را نسبت به سوزه ها و مضامین جدید باز بگذارند. باید بدانند که می شود نوآورانه تر نگاه کرد و امام رضا^ع فقط گنبد و کلدسته نیست. امام رضا^ع در زندگی مردم در جریان است.

● قصد ساختن فیلم بلند ندارید؟ به شدت علاقه مندم که بتوانم فیلم بلند صد درصد بومی بسازم. چند فیلم نامه بلند و سریال هم دارم، ولی واقعا پیدا کردن سرمایه گذار در مشهد خیلی سخت است. فیلم بلند مناسبات خودش را دارد که بخشی از آن به دلیل اوضاع بد اقتصادی است. کار فرهنگی کردن دل گنده ای می خواهد و آدم های «بیزنسی» با بعدد و رقم سروکار دارند نه با دلشان مانند ما. با وجود این، آسیب دیگری هم وجود دارد. متأسفانه کسانی هستند که در رسم، سوء استفاده کنند. از بخش هایی که ما در آن ها ضعف داریم، یعنی پیدا کردن سرمایه گذار، سوء استفاده می کنند و می روند آدم هایی را پیدا می کنند و با رقم های خیلی کمتر فیلم های بی کیفیت می سازند. نتیجه این می شود که سرمایه گذار می بیند انگار پولش را در چاه ریخته است. این افراد چشمه ها را کو می کنند. آن سرمایه گذار بعد که خروجی را می بیند، می گوید اصلا اینجا کسی بلد نیست فیلم بسازد. متأسفانه در این بخش هیچ نظارتی وجود ندارد.

● وبعد، آن سرمایه گذار اگر هم بخواد سرمایه گذاری کند، ترجیح می دهد به فیلم سازهای تهرانی پول بدهد. درست است؟

بله. خیلی وقت ها فیلم سازها از تهران برای پیدا کردن سرمایه گذار به مشهد می آیند. گویی اینجا حیاط خلوت سینمای تهران شده است. هرکسی می خواهد کار ارزان تری بیرون بدهد یا بودجه دولتی بگیرد، به مشهد می آید. فیلم را هم یک جوری به امام رضا^ع وصل می کند. چند سکانس در حرم می گیرد و کلی پول از ادارات می گیرد، ولی عملا نه فیلمی برای مشهد ساخته می شود و نه آن فیلم در حوزه فیلم سازی رضوی است.

اخبار هنری مشهد

برگزاری نمایشگاه نقاشی «مصائب زندگی» در مشهد

نمایشگاه نقاشی با عنوان «مصائب زندگی» از آثار مریم دهشکی تا ۱۶ اردیبهشت ماه از ساعت ۸ تا ۱۸ در مجتمع فرهنگی هنری امام رضا^ع برپاست. این هنرمند

۱۰ سال است در حوزه هنر نقاشی فعالیت و در چند آموزشگاه تدریس می کند. دهشکی درباره برگزاری این نمایشگاه گفت: دیده شدن معضلات اجتماعی در نقاشی هایم را وظیفه هنری ام دانستم و می خواهم با آثارم صدای مردم مظلوم باشم. وی افزود: امیدوارم مردم کشور مشکلاتی مثل سیل زدگی و کاترنت خواب های شهر و زباله گردها و... را جدی بگیرند تا دست دردست هم به سمت ندایی زیباتر و خالی از فقر و اعتیاد و جنگ برویم.

پخش اثر فیلم ساز مشهدی در شبکه ۲

هم زمان با سالروز شکست حمله نظامی آمریکا به ایران (طبس)، شبکه ۲ سیما مستند «اسلحه مادری» را روانه آنتن می کند. به گزارش شهرآرا، مستند «اسلحه مادری»

ساخته سیده زهرا موسوی ازغندی روایت مادری شجاع است که هنگام رزم همسر و فرزند شهیدش با اشار، مسلح می شود و از خانه و فرزندانش دفاع می کند. این مستند دوشنبه ۱۳ اردیبهشت حوالی ساعت ۱۴:۳۰ از شبکه ۲ سیما پخش می شود.

ایستگاه خبر

نمایشی از مشهد در تونس روی صحنه می رود

نمایش «جنگ و صلح» اثری از شرکت سیمرغ، برای حضور در ششمین جشنواره بین المللی تئاتر «مونودراما» که از ۸ تا ۱۳ اردیبهشت در شهر نابل برگزار می شود،

عازم کشور تونس می شود. کارگردان نمایش درباره حضور نمایش «جنگ و صلح» در جشنواره «مونودراما» ی تونس، اظهار کرد: حضور در جشنواره نمایش های تک نفره ضمن جذابیت خاصی که دارد، به دلیل محدودیت در اجرا یکی از دشوارترین شکل های نمایشی است که تجربه آن برای هر کارگردان و بازیگری اتفاق نمی افتد و هرکسی جرئت نمی کند سریع آن برود، مگر کارگردان ها و بازیگرانی که دوست دارند خودشان را به چالش بکشند.

محمد برومند افزود: این نمایش مضمونی ضد جنگ دارد و مروج صلح و دوستی برای همه ماست. قصه نمایش حکایت متجاوزان شرقی، شمالی، جنوبی و غربی به خاک پاک میهن است که نتیجه آن غارت و چپاول و تجاوز بوده است.

وی ادامه داد: در نمایش «جنگ و صلح» با مشارکت مخاطب، از چهره کریه جنگ افروزان پرده برمی داریم تا همه ببینند که زنان و کودکان قربانیان اصلی جنگ هستند.

کارگردان نمایش «جنگ و صلح» درباره اجرایش در تونس گفت: قرار است دو اجرا در این جشنواره داشته باشیم، یکی از اجراها به زبان انگلیسی و دیگری به زبان عربی خواهد بود.

چارسوق هنر

پایان داوری جشنواره خوش نویسی رضوی

دبیر بیستمین جشنواره ملی خوش نویسی رضوی از پایان مرحله اول داوری این جشنواره با حضور ۹ داور در تهران خبر داد. به گزارش شهرآرا، مهدی بابایی مجرد،

دبیر بیستمین جشنواره ملی خوش نویسی رضوی، با اعلام پایان مرحله اول داوری این بخش از جشنواره، گفت: مرحله اول داوری این جشنواره با حضور ۹ داور برجسته در شهر تهران برگزار شده است. وی افزود: در این دوره، دبیرخانه جشنواره شاهد دریافت ۳۵۰ اثر فاخر بود که هریک به نوبه خود نمایانگر عمق فرهنگ و هنر این مرزوبوم هستند. از این تعداد، ۱۷۵ اثر در بخش نستعلیق، ۲۲ اثر در بخش نسخ، ۱۷ اثر از اقلام سته و ۱۲۰ اثر در بخش شکسته نستعلیق به مرحله بعدی راه یافته اند.

پوران درخشنده «عشق» را می سازد

پوران درخشنده در تدارک ساخت فیلم «عشق» با موضوع مهاجرت و با حضور بازیگران ایرانی و خارجی است. این کارگردان که از چند سال قبل درصدد ساخت فیلم «هیس پسرها گریه نمی کنند» بوده، در گفت وگویی با ایسنا بیان کرده است: اکنون یک فیلم نامه دیگر هم دارم که آن را در آمریکا نوشتم و پروانه ساختش را هم گرفته ام. این فیلم نامه با نام «عشق» درباره مهاجرت است که فعلا اولویت اصلی ام ساخت همین فیلم است. درخشنده این روزها درحال مذاکره با بازیگران است تا هرچه زودتر فیلمش را که از نویسندگی، کارگردانی و تهیه کنندگی خودش ساخته خواهد شد، کلید بزند. او تاکید می کند که «عشق» را حتما باید در خارج از کشور بسازد.